

Spilberk vára a népek barátságának jelképe

A brünni Spilberk vára évszázadok óta várbörtön volt. A Monarchia egyik legsúlyosabb börtönéeként emlegették. Nemhiába hívták az egykori foglyok „Nemzetek börtönének”. Olaszok, lengyelek, magyarok és a Monarchia más renitens népeinek számtalan hőse — köztük nők is — töltött hosszú időt nedves kazamatáiban. Még francia „lakói” is voltak a börtönnek. Például *Jeon Baptista Drouet*, aki annak idején felismerte és letartóztatta a forradalom elől menekülő XVI. Lajos királyt. Itt töltötte büntetését *Adelaide Filangieri* nápolyi olasz grófnő, akit 1816-ban ítéltek el hazaárulásért.

Ami egykoron a nemzetek börtöne volt, Brünn város múzeumának példamutató gondosságából ma a „népek barátságának” jelképe lett: gondosan ápolják az egykori, különböző nemzetiségű rabok emlékét. A kazamatákban név szerint is megjelölték, hol, milyen nemzet fiai raboskodtak.

A várat folyamatosan múzeumi célokra alakítják át. A nemzetek szerinti termekben állítják ki az egykori foglyokkal kapcsolatos emlékeket.

Három kazamata rendszer volt a várban. Bennünket, magyarokat közelibbről a József korabeli rész felső emelete érdekeli, mert ott volt a magyar jakobinusok zárkája, akik 1795—1799 között raboskodtak, mint az első magyar köztársasági mozgalom résztvevői. Itt szenvedett fogságot *Kazinczy Ferenc* is, kinek emlékét márvány emléktáblán elhelyezett dombormű örökíti meg.

A rabok többsége lengyel volt. 1839—1948 között 190 lengyel hazafi — főleg a krakkói lázadás résztvevője — szenvedett a vár kazamatáiban. Voltak, akik hosszú időt töltöttek a börtöncellákban, mint *Babinsky Václav*, akit 20 éves börtönbüntetésre ítéltek.

A Lipót korabeli kazamata részlegben láthatók a kínzó eszközök. Nedves ágyaknak nevezték azt a helyiséget, amelybe az erkölcsök ellen vétő asszonyokat falazták. Állandóan csöpögött a víz a fejükre, ételt nem kaptak, kínjukba beleőrülve haltak meg.

A két magyar terem különös érdekessége és érdeme, hogy nemcsak a rabok személyével foglalkozik, hanem a korabeli magyar viszonyokról is részletes tájékoztatást ad, így nem holt emléktárgyakat lát az érdeklődő, hanem szinte benne érzi magát az ábrázolt korszakban. A gondosan összeállított, kétnyelvű felirat sok múzeum számára szolgáltató tanulságot.

A külső várfalakon több nemzet emléktáblákkal rótták le kegyeletét nemzeti hősei előtt. Végezetül meg kell említeni a múzeum alkalmazottai közül két személynek a nevét, akik mindent megtesznek, hogy a Spilberkbe zárandokoló magyar vendégek minél kellemesebben érezzék magukat. A múzeumi részben *dr. Ludvík Cermák* egészen elfogadható magyarsággal igyekszik a legaprólékosabban mindenre felhívni a látogatók figyelmét. A kazamaták szakavatott vezetője pedig *Prokof Jindrich*. *Dr. Szele Lajos*